

LANDSKAPSSTYRELSENS FRAMSTÄLLNING till
Landstinget med förslag till landskapslag om av-
bytarservice för lantbrukare.

Allmän motivering

Avbytare för lantbrukare under dennes semester, samt vikariehjälp för lantbrukare ordnas och bekostas av landskapet enligt landskapslagen om semester och vikariehjälp för lantbrukare (41/76). Genom lagen är det möjligt för lantbrukare som bedriver kreatursskötsel att få avbytare för semester 15 dagar per år, liksom för lantbrukare som bedriver gårdsbruk att få vikariehjälp vid sjukdom, havandeskap, förlossning o.dyl.

I riket har från år 1981 prövats ett system med veckoledighet för lantbrukare. Veckoledighet innebär en rätt för lantbrukare att under 12 dagar per år erhålla avbytare. Avsikten är att veckoledighetsdagarna skall spridas jämnt över året och således vara ett led i att närma sig arbetstagarnas lediga lördagar och söndagar. När systemet med veckoledighet i riket nu prövats och befunnits ändamålsenligt föreslår landskapsstyrelsen att det införs även i landskapet. Införandet av ett system med veckoledighet förutsätter att flertalet av bestämmelserna i landskapslagen om semester och vikariehjälp för lantbrukare ändras. Då en dylik lagändring skulle bli svåröverskådlig föreslås att lagen upphävs för att ersättas av en helt ny landskapslag om avbytarservice för lantbrukare.

Detaljmotivering

1 §. För ordnande av lantbruksavbytare under tiden för semester och veckoledighet samt vid behov av vikariehjälp införs benämningen avbytarservice.

2-5 §§. Bestämmelserna överensstämmer i huvudsak med bestämmelserna i 2-5 §§ gällande lag, men har kompletterats med omnämnande av veckoledighet.

6 §. Enligt 7 § gällande lag har lantbrukare rätt till 15 dagars semester per år. Arbetar två lantbrukare inom samma gårdsbruk har den ene rätt till 15 dagar medan den andre endast är berättigad till 13 semesterdagar per år. Enligt nu föreslagna 6 § skulle samtliga lantbrukare få rätt till 15 dagars semester. I övrigt motsvarar den föreslagna 6 § bestämmelserna i 7 § gällande lag.

7 §. Bestämmelserna överensstämmer i huvudsak med bestämmelserna i 8 § gällande lag.

8 §. Paragrafen reglerar den i den allmänna motiveringen berörda veckoledigheten för lantbrukare.

9 §. Bestämmelserna i 1 mom. överensstämmer i huvudsak med bestämmelserna i 8a § gällande lag. Om lantbrukare avlider eller drabbas av bestående arbetsoförmåga skulle, enligt 2 mom., vikariehjälp kunna beviljas för maximalt 60 dagar under de sex månader som följer på dödsfallet eller arbetsoförmågans inträde. Dessutom skulle det vara möjligt för landskapsstyrelsen att på ansökan förlänga tiden för vikariehjälp.

10-25 §§. Bestämmelserna överensstämmer i huvudsak med bestämmelserna i 11-26 §§ gällande lag, dock så att de enligt förslaget kompletterats med bestämmelser om veckoledighet.

26 §. Enligt bestämmelserna i 27 § gällande lag kan lantbrukare mot ersättning få avbytarhjälp även i andra fall än de som förutsatts i lagen. Enligt förslaget skulle denna möjlighet även öppnas för sammanslutning av lantbrukare.

27-29 §§. Bestämmelserna överensstämmer i huvudsak med bestämmelserna i 28-30 §§ gällande lag.

Med hänvisning till det anförda föreläggs Landstinget till antagande

L a n d s k a p s l a g
om avbytar-service för lantbrukare.

I enlighet med landstingets beslut stadgas:

I kap.

Tillämpningsområde

1 §.

Avbytar-service för lantbrukare under tiden för semester och veckoledighet samt vid behov av vikariehjälp ordnas enligt bestämmelserna i denna lag.

2 §.

Vid anordnande av semester och veckoledighet skall denna lag med i 4 § nämnda undantag tillämpas på den som

1) får sin huvudsakliga utkomst genom att ensam eller tillsammans med annan bedriva kreatursskötsel och därvid själv delta i arbetet; samt

2) på grund av bundenheten till detta arbete inte har möjlighet att ta semester eller ta ut veckoledighet.

3 §.

Vid anordnande av vikariehjälp skall denna lag med i 4 § nämnda undantag tillämpas på den som

1) får sin huvudsakliga utkomst genom att ensam eller tillsammans med annan bedriva gårdsbruk och därvid själv delta i arbetet; samt

2) på grund av sjukdom, olycksfall, havandeskap eller förlossning eller annan därmed jämförbar tillfällig orsak inte utan vikariehjälp har möjlighet att sköta de nödvändiga göromål som hör till gårdsbruket.

Vikariehjälp kan även beviljas då lantbrukare avlidit eller blivit bestående arbetsoförmögen.

4 §.

Vid anordnande av semester och veckoledighet tillämpas lagen inte på lantbrukare som för kreatursskötseln regelbundet har i sin tjänst arbetstagare som inte tillhör hans familj och för anordnande av vikariehjälp tillämpas den inte på lantbrukare som för gårdsbruket regelbundet har i sin tjänst en eller flera sådana arbetstagare.

Arbetar endast en i 2 eller 3 § avsedd lantbrukare på gårdsbruk, skall dock lagen tillämpas på honom, även om han regelbundet har en avlönad arbetstagare som inte tillhör hans familj i sin tjänst.

5 §.

I undantagsfall kan denna lag tillämpas på sådan lantbrukare som regelbundet har i sin tjänst högst två avlönade arbetstagare som inte tillhör hans familj. Härvid är dock en förutsättning att lantbrukaren trots dessa avlönade arbetstagare i fall som avses i 2 § inte kan frigöra sig från sina göromål under tiden för semester eller veckoledighet eller i fall som avses i 3 § inte kan sköta de nödvändiga göromål som hör till gårdsbruket.

2 kap.

Avbytarservicens längd

6 §.

Lantbrukare har rätt att få avbytare för en semester omfattande en och en fjärdedels arbetsdag för varje full kvalifikationsmånad. Blir vid beräkningen av semesterns längd antalet semesterdagar inte ett helt tal räknas del av dag som hel semesterdag.

Med kvalifikationsmånad avses sådan kalendermånad av kvalifikationsåret under vilken lantbrukaren skött i 2 § nämnda göromål under minst 14 dagar. Med kvalifikationsår avses den tidsperiod som utgår i slutet av mars månad före semesterperioden.

Vid uträkningen av semesterns längd likställs vissa dagar med inarbetade dagar i enlighet med bestämmelserna i tillämpliga delar av 3 § semesterlagen (FFS 272/73).

7 §.

Lantbrukare får ta ut sin semester under semesterperioden i högst fyra delar. Semesterperioden infaller under tiden 1 april - 31 mars.

8 §.

Lantbrukare har rätt att erhålla avbytare för veckoledighet under tolv dagar per kalenderår.

Veckoledigheten får hållas i delar. Under en kalendermånad får veckoledigheten omfatta högst fem dagar.

9 §.

Lantbrukare har rätt att som vikariehjälp få avbytare på grund av sjukdom, olycksfall eller av annan därmed jämförbar tillfällig orsak under den tid som med läkarintyg styrkt tidsbegränsad arbetsoförmåga eller annars på tillförlitligt sätt styrkt behov av vikariehjälp varar. Utan läkarintyg kan vikariehjälp på grund av sjukdom eller olycksfall ges för högst sju dagar enligt vad semesternämnden bestämmer. Kvinnlig lantbrukare har dock rätt att på grund av förlossning få vikariehjälp för en tid som omfattar 120 dagar och som börjar 30 dagar före den beräknade tidpunkten för nedkomsten.

Vid bestående arbetsoförmåga och vid dödsfall kan vikariehjälp beviljas för högst 60 dagar under de sex månader som omedelbart följer på arbetsoförmågans inträde eller på dödsfallet. Landskapsstyrelsen kan på ansökan förlänga tiden för vikariehjälp i dessa fall.

3 kap. Förvaltningen

10 §.

Den allmänna ledningen av och tillsynen över avbytarservicen ankommer på landskapsstyrelsen.

11 §.

För handhavandet av i denna lag avsedda förvaltningsuppgifter tillsätter landskapsstyrelsen en semesternämnd bestående av en ordförande och fyra ledamöter jämte personliga ersättare för dem. Två av ledamöterna jämte deras ersättare skall representera lantbrukarna i landskapet. Nämnden väljer inom sig viceordförande för nämndens mandattid, samt utser en sekreterare för samma tid.

Nämndens medlemmar och sekreteraren handlar under tjänsteansvar.

12 §.

Närmare bestämmelser om de uppgifter som åligger semesternämnden utfärdas genom reglemente.

13 §.

Kommuns lantbruks- och skogs nämnd är skyldig att biträda semesternämnden.

4 kap. Lantbruksavbytare

14 §.

Avbytarservice ordnas så att lantbrukaren själv antar eller sammanslutning av lantbrukare tillhandahåller lantbruksavbytare. Därutöver kan semesternämnden anvisa avbytare.

15 §.

Avbytare som antas av lantbrukare eller tillhandahålls av sammanslutning skall vara godkänd av semesternämnden.

Person får inte vara avbytare på gårdsbruk från vilket han får sin huvudsakliga utkomst.

Kan inte avbytare ordnas på annat sätt kan dock i 2 mom. avsedd person godkännas.

16 §.

Avbytare som anskaffats av lantbrukare eller av sammanslutning av lantbrukare står i anställningsförhållande till landskapet.

Är avbytare som anskaffats av sammanslutning anställd hos sammanslutningen kan han, under förutsättningar som semesternämnden bestämmer, i sin verksamhet som avbytare stå i arbetsavtalsförhållande till sammanslutningen. Avbytaren skall i dessa fall iaktta de föreskrifter som nämnden utfärdat för avbytaruppgifterna.

17 §.

För att kunna anvisa avbytare för de lantbrukare som inte själva kunnat ordna avbytare eller fått en sådan anvisad av sammanslutning skall landskapet anställa tillräckligt antal avbytare i privaträttsligt anställningsförhållande.

Om ledningen av och tillsynen över semester- och vikariehjälsverksamheten det kräver kan landskapet anställa en ledande lantbruksavbytare i privaträttsligt anställningsförhållande.

Kompetensfordringarna för lantbruksavbytare och ledande lantbruksavbytare fastställs av landskapsstyrelsen.

18 §.

Avbytare skall, i enlighet med bestämmelserna i det reglemente som landskapsstyrelsen fastställt, sköta de arbetsuppgifter som i regel hör till kreatursskötseln ävensom andra göromål som hör till skötseln av gårdsbruket.

19 §.

Avbytare har rätt att av lantbrukaren erhålla fri kost och bostad, men inte annat vederlag.

20 §.

Lantbrukare som erhåller vikariehjälp eller avbytare för veckoledighet kan åläggas att erlægga en skälig ersättning i enlighet med de grunder som landskapsstyrelsen fastställer.

5 kap.

Anordnande av avbytare

21 §.

Lantbrukare skall på förhand hos semesternämnden anhålla om godkännande eller anvisande av avbytare under tiden för semester eller veckoledighet.

Anhållan om vikariehjälp skall likaså göras på förhand eller, om detta inte är möjligt, utan dröjsmål.

22 §.

Om lantbrukare på grund av sjukdom, olycksfall, havandeskap eller förlossning som inträffat före den fastställda semestertiden eller under semestern eller av annan godtagbar orsak inte kan hålla sin i denna lag avsedda semester eller veckoledighet under fastställd tid, kan semestern eller veckoledigheten eller del därav på lantbrukarens anhållan framskjutas till en senare tidpunkt. Semestern kan dock inte framskjutas längre än till följande semesterperiod och veckoledigheten till följande kalenderår.

23 §.

Semesternämnden skall avgöra anhållan om semester så snart att beslut i ärendet kan meddelas sökanden i god tid före den uppgivna tidpunkten för semestern.

24 §.

Lantbrukare får inte under den tid han åtnjuter i denna lag avsedd semester sköta göromål som regelmässigt hör till skötseln av gårdsbruket.

Förfar lantbrukare i strid med bestämmelsen i 1 mom. skall han ersätta landskapets kostnader för ordnande av avbytare.

På anhållan av lantbrukare eller semesternämnden kan landskapsstyrelsen av särskilda skäl besluta att ersättning inte skall uppbäras.

6 kap.

Särskilda bestämmelser

25 §.

Semesternämnden har rätt att av skatte- och andra myndigheter erhålla för verkställigheten av denna lag erforderliga uppgifter och utredningar.

26 §.

På anhållan av lantbrukare eller enligt särskilt avtal med sammanslutning av lantbrukare kan semesternämnden anvisa av landskapet anställda lantbruksavbytare även för andra än i denna lag avsedda uppgifter.

För uppgifter som avses i 1 mom. uppbärs ersättning för de faktiska kostnader som landskapet åsamkas av lantbruksavbytares lön, socialskydd och övriga villkor i arbetsförhållandet.

27 §.

Sekreteraren eller den ledande lantbruksavbytaren har rätt att i brådska fall fatta beslut om vikariehjälp i enlighet med av nämnden utfärdade direktiv och av den fastställda grunder. Övriga uppgifter som ankommer på semesternämnden kan överföras genom reglemente.

I beslut av semesternämndens sekreterare får ändring inte sökas genom besvär. Är vederbörande missnöjd med i 1 mom. avsett beslut har han rätt att få beslutet behandlat i semesternämnden, om han kräver detta inom 14 dagar från det han fick del av beslutet.

28 §.

I beslut av semesternämnden varigenom anhållan om förmån som avses i denna lag helt eller delvis avslagits eller som rör ersättning, vilken det åligger lantbrukare att betala för vikariehjälp eller veckoledighet, får ändring sökas genom besvär hos landskapsstyrelsen inom 30 dagar från dagen då sökanden fick del av beslutet. I annat beslut som semesternämnden fattat med stöd av denna lag får ändring inte sökas genom besvär.

I beslut som landskapsstyrelsen fattat med stöd av denna lag får ändring inte sökas genom besvär.

Vid ändringssökande skall i tillämpliga delar iakttagas vad i lagen om tillämpning i landskapet Åland av lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (FFS 182/79) är föreskrivet. Besvärshandlingarna kan dock inges till semesternämnden, som skall vidarebefordra dem jämte eget yttrande till landskapsstyrelsen.

29 §.

Närmare bestämmelser om verkställigheten och tillämpningen av denna lag kan vid behov utfärdas genom landskapsförordning.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1986.

Genom denna lag upphävs landskapslagen den 17 augusti 1976 om semester och vikariehjälp för lantbrukare (41/76). I stöd av lagen utfärdade landskapsförordning om semester och vikariehjälp för lantbrukare (89/77) skall fortsätta att gälla tills landskapsstyrelsen i stöd av denna lag annorlunda beslutar.

Mariehamn den 18 juni 1985.

L a n t r å d

Folke Woivalin

Lagberedningssekreterare

Michael Patrickson.